

Sisällys

Kappale 1: Perushoitoa palvelutalossa

Kappaleen aiheet:

- perushoito: peseytyminen, pukeutuminen, ruokailu ja liikkuminen
- asukkaan ohjaaminen
- vatsan toiminta ja ummetuksen hoito, virtsaaminen ja kivun kuvaileminen
- apuvälineet
- kehon osat ja hygieniaan liittyvät sanat
- asukkaan toimintakyky ja itsemääräämisoikeus

Kappaleen asiakas:

- Pertti
- 52-vuotias
- kehitysvammainen
- asuu Väinölän palvelutalossa Koivula-osastolla
- tarvitsee apua liikkumisessa ja syömisessä
- tarvitsee kommunikoinnin apuvälineitä

Kappale 2: Haavanhoito kotihoidossa

Kappaleen aiheet:

- kotihoito, kotisairaanhoido ja kotisairaala
- puhelimesta puhuminen ja hoitotyön tiedonsiirto
- kotihoidon asiakkaan, omaisen ja ammattilaisen kanssa keskusteleminen
- haavanhoito ja aseptiikka
- kanylointi ja iv-lääkehoito
- asiakaslähtöinen kirjaaminen kotihoidossa

Kappaleen asiakas:

- Martta Laine
- henkilötunnus 150654-150R
- sydämen vajaatoiminta, säärihaavoja
- lonkkamurtuma korjattu leikkauksessa tekonivelellä
- siirretään sairaalasta kotihoitoon

Kappale 3: Palvelutalon uusi asukas

Kappaleen aiheet:

- muistisairaahan asukkaan kohtaaminen palvelutalossa
- arvokas ikääntyminen ja palvelutalon arki
- asiakkaan toimintakyvyn ja muistin kartoitus ja RAI-arviointi
- lääkkeiden antotavat ja lääkkeiden kuvailu
- moniammatillinen yhteistyö ja vuorovaikutus omaisten kanssa
- työnhaku

Kappaleen asiakas:

- Raimo Parjanen
- henkilötunnus 301145-201P
- keliakia, muistisairaus
- fyysisesti hyväkuntoinen
- muuttaa palvelutaloon asumaan

Kappale 4: Diabetespotilaan hoitopolku

Kappaleen aiheet:

- hoidon tarpeen arviointi ja neuvonta chatissa ja vastaanotolla
- motivoiva haastattelu
- elintapojen kartoittaminen ja ravitsemus- ja liikuntaohjaus
- laboratoriolähetteet ja -tulokset ja asiakkaan ohjaaminen
- verensokerin mittaaminen ja insuliinihoito

Kappaleen asiakas:

- Outi Autio
- henkilötunnus 140771-968A
- työtön toimistotyöntekijä
- ylipainoinen
- ärtynyt paksusuoli

Kappale 5: Tapaturma päiväkodissa

Kappaleen aiheet:

- päiväkodin arki ja päivittäiset toiminnot
- lasten ohjaaminen, kannustaminen ja leikin tukeminen
- lapsen toiminnan, käyttäytymisen ja temperamentin kuvaileminen
- viestintä lapsen huoltajien ja muiden ammattilaisten kanssa
- lapsen tapaturmatilanne päiväkodissa
- lapsen tutkiminen, kivun arviointi ja ohjaaminen terveysasemalla
- kotihoito-ohjeiden antaminen lapselle ja huoltajalle

Kappaleen asiakas:

- Miska Valtteri Muonio
- henkilötunnus 090822A3472
- perusterve
- päivähoidossa päiväkodissa
- perhe: isä ja äiti, ei sisarusia

Kappale 6: Kuoleman lähestyessä

Kappaleen aiheet:

- palliatiivinen hoito, saattohoito ja niistä raportointi
- kuolevan potilaan oireiden, voinnin ja kivun arviointi
- nenämahaletkun käyttö ja potilaan ohjaaminen
- lääkkeellinen ja lääkkeetön kivunhoito
- potilaan ja omaisten kohtaaminen elämän loppuvaiheessa
- vainajan ja omaisten kohtaaminen kuoleman jälkeen

Kappaleen asiakas:

- Sinikka Tamminen
- 52 vuotta
- töissä kaupassa
- aviomies Tapani, kolme aikuista lasta
- sairastaa rintasyöpää

Kappale 7: Sydänkohtaus kauppakeskuksessa

Kappaleen aiheet:

- hätätilanteessa toimiminen
- ensiaputilanteissa annettavat ohjeet
- ensihoitopotilaan tutkiminen ja vitaalien mittaaminen
- sydänkohtauksen jälkeinen hoito, lääkehoito ja potilasohjaus
- hoitotyön kirjaaminen ja ISBAR-raportointi

Kappaleen asiakas:

- Vitali Järv
- 55 vuotta
- kirvesmies rakennusliikkeessä
- kotoisin Virosta

Kappale 8: Leikkauspotilaan hoitopolku

Kappaleen aiheet:

- leikkauspotilaan hoitopolku ja potilasturvallisuus
- potilaan tunnistaminen ja esitietojen varmistaminen
- leikkaukseen valmistautuminen ja potilaan ohjaus
- laboratoriotutkimukset, tutkimustulokset ja niiden selittäminen potilaalle
- leikkaussalissa, heräämössä ja kotiutuessa tapahtuva viestintä

Kappaleen asiakas:

- Arttu Korpinen, ammattikorkeakouluopiskelija
- henkilötunnus 151006A2834
- urheilullinen, pelaa salibandya
- törmännyt pelissä toiseen pelaajaan
- olkapää oireillut sen jälkeen pitkään
- olkapään tähytys yleisanestesiassa

Kappale 9: Työpäivä terveysasemalla

Kappaleen aiheet:

- hoitajan työtehtävät ja työnjako terveysasemalla
- ajanvaraus- ja päivystyspuhelut
- hoidon tarpeen arviointi puhelimessa ja vastaanotolla
- oireiden, kivun ja voinnin kuvaileminen
- asiakkaan ohjaaminen vastaanotolla ja puhelimessa
- vastaanottokäynnin kirjaaminen ja ammattilaisten välinen raportointi

Kappaleen asiakkaat:

- terveysaseman asiakkaita ovat kaikki alueen asukkaat vauvasta vaariin
- terveysasemalla järjestetään paljon erilaisia terveyspalveluita
- terveysasemalta saa apua hätätilanteessa, kiireellisistä hoitoa vaativissa asioissa ja ei-kiireellisissä terveysasioissa

Kappale 10: Osastohoidossa

Kappaleen aiheet:

- hoitajan työnkuva terveystieteiden tutkimuskeskuksen vuodeosaston aamuvuorossa
- lääkehoidon toteuttaminen ja potilasohjaus
- hengitystieinfektiopotilaan hoito ja ohjaus
- haimatulehduspotilaan hoito ja jatkohoidon suunnittelu
- eristyspotilaan hoito ja potilaan kohtaaminen
- monikielisen harjoittelijan kielitietoinen ohjaus

Kappaleen asiakkaat:

- Vitali Järv 150970-095K
 - hengitystieinfektio
 - saanut sydänkohtauksen aiemmin
 - kotoisin Virossa
 - puhuu ja ymmärtää Suomea
- Mika Ahokas 241281-793A
 - alkoholin liikakäyttö
 - haimatulehdus, ohutsuoliavanne
 - hoidettu erikoissairaanhoidossa
 - siirretty tk-osastolle jatkohoitoon
- Martta Laine 150654-150R
 - norovirus
 - siirretty kotihoidosta päivystyksen kautta osastolle
 - eristyksessä

Kappale 11: Neurologisella osastolla

Kappaleen aiheet:

- aivoverenkiertohäiriöpotilaan hoitopolku, oireiden arviointi ja seuranta
- lääkehoito sekä lääkelistojen ja lääkemääräysten tulkitseminen
- moniammatillinen yhteistyö, lääkärinkierto ja raportointi
- nielemisen arviointi, ravitsemus ja nestetasapainon seuranta
- katetroinnin potilasohjaus ja tilanteen kirjaaminen
- neurologinen kuntoutus ja jatkohoidon suunnittelu

Kappaleen asiakas:

- Emma Katariina Perälä
- henkilötunnus 310184-986R
- aiemmin perusterve
- saanut aivoinfarktin
- puoliso Jonna Perälä
- lapset 4-vuotias Sisu ja 9-vuotias Taika

HAAVANHOITO KOTIHOIDOSSA

TÄMÄN KAPPALEEN AIHEET OVAT:

- kotihoito, kotisairaanhoido ja kotisairaala
- puhelimessa puhuminen ja hoitotyön tiedonsiirto
- kotihoidon asiakkaan, omaisen ja ammattilaisen kanssa keskusteleminen
- haavanhoito ja aseptiikka
- kanylointi ja iv-lääkehoito
- asiakaslähtöinen kirjaaminen kotihoidossa

TÄMÄN KAPPALEEN JÄLKEEN SINÄ OSAAT:

- ✓ keskustella hoidon tarpeesta asiakkaan ja hänen omaistensa kanssa
- ✓ osallistua hoitotyön tiedonsiirtotilanteisiin sairaalan ja kotihoidon välillä ja tulkita kotihoitoon liittyviä kirjauksia
- ✓ raportoida haavasta ja haavanhoidosta suullisesti ja kirjallisesti
- ✓ antaa asiakkaalle hoito-ohjeita haavanhoidossa
- ✓ etsiä tietoa antibiooteista lääketietokannasta
- ✓ ohjata asiakasta toimenpiteen, esimerkiksi kanyloinnin, aikana.

Asiakas:

- Martta Laine
- henkilötunnus 150654-150R
- sydämen vajaatoiminta, säärihaavoja
- lonkkamurtuma korjattu leikkauksessa tekonivelellä
- siirretään sairaalasta kotihoitoon

Essoite:
Kotihoito-rap

ENNAKKOTEHTÄVÄ

Keskustele pienessä ryhmässä.

- Milloin ihminen saattaa tarvita apua ja hoitoa kotona? Kuka häntä silloin auttaa?
- Millaista apua hän voi Suomessa saada?
- Kuka hoitaa potilasta kotona sinun vanhassa kotimaassasi?
- Miten potilasta hoidetaan siellä leikkauksen jälkeen?
- Miten potilasta kuntoutetaan kotona? Miksi se on tärkeää?

Tiedonsiirtoa hoitopaikkojen välillä

1 Tiedonsiirto sairaalasta kotihoitoon.

Sairaanhoitaja Ville Viitala soittaa sairaalasta potilas Martta Laineen jatkohoidosta kotihoitoon. Kotihoidon hoitaja Janina Hentunen vastaa puhelimeen.

Kuuntele *Puhelu sairaalasta kotihoitoon* ja vastaa kysymyksiin.

1. Miksi sairaalasta soitetaan kotihoitoon? _____
2. Miksi potilas on sairaalassa? _____
3. Mikä on potilaan nimi ja henkilötunnus? _____
4. Mitä muita vaivoja hänellä on? _____
5. Minkälaista apua potilas tarvitsee sairaalasta kotiututtuaan? _____
6. Mitä tietoja Kanta-järjestelmään tulee potilaan sairaalajaksolta? _____
7. Mitä kotiutumista kerrotaan? _____

2 Puhelimessa puhuminen.

A. Kuuntele uudestaan *Puhelu sairaalasta kotihoitoon* ja harjoittele puhelufraaseja.

1. Miten kotihoidon hoitaja vastaa puhelimeen? _____
2. Miten sairaanhoitaja aloittaa puhelun? _____
3. Miten he lopettavat puhelun? _____
4. Miten itse vastaat puhelimeen työpaikalla? _____
5. Miten vastaat, jos ystävä tai perheenjäsen soittaa? _____
6. Miten vastaat, jos soitto tulee tuntemattomasta numerosta? _____

B. Harjoittele parin kanssa soittamista ja puhelimeen vastaamista eri tilanteissa. Toinen on A ja toinen B.

1

A

Olet töissä palvelutalossa ja soitat asukkaan tyttärelle. Hänen isänsä on korkeassa kuumeessa.

B

Isäsi asuu palvelutalossa. Vastaat puhelimeen, kun palvelutalosta soitetaan. Kysy lisätietoa tilanteesta.

2

A

Olet äitisi omaishoitaja ja soitat peruaksesi äidillesi varatun kotikäyntiajan. Keksi itse syy, miksi perut ajan.

B

Olet hoitajana kotihoidossa. Asiakkaan omainen soittaa. Vastaa hänen pyyntöönsä.

3

A

Olet töissä sairaalassa. Kotihoito soittaa ja kysyy neuvoa potilaan hoidossa.

B

Olet töissä kotisairaanhoidossa. Soitat sairaalaan ja kysyt neuvoa leikkauspotilaan jälkihoitoon.

4

A

Olet hätäkeskuksessa töissä ja vastaat puhelimeen. Lähetät ambulanssin paikalle viemään potilaan sairaalaan.

B

Olet töissä kotisairaanhoidossa. Potilaasi on kaatunut ja loukannut itsensä. Soitat hätänumeroon.

C. Katso puhelujen kuvauksia B-kohdassa.

- Alleviivaa eri väreillä, missä käytetään nimitystä *asukas, asiakas ja potilas*.
- Keskustele ryhmässä, milloin eri nimityksiä käytetään ja miksi.

3

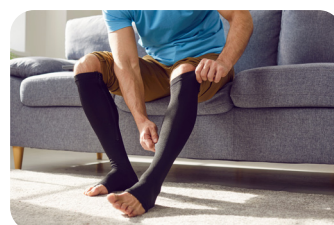
Kertomus sairaalajaksolta.

A. Lue teksti ensin ilman sanakirjaa ja mieti parin kanssa:

- Alleviivaa, kuinka paljon ymmärsit tekstistä: 10–30 % / 40–60 % / 70–80 % / 90–100 %?
- Ympäri tekstistä vaikeat sanat ja kohdat.
- Miten selvität, mitä uudet tai vaikeat sanat tarkoittavat?
- Miksi on tärkeää ymmärtää ammattitekstiä?

tekonivel

tukisukat

Potilas: Martta Laine 150654-150R

Hoitojakso: 31.12.–7.1. Vanhalan sairaala kirurginen osasto

Loppuarvio:

lääks nainen, joka omaisten turvin yksin asuva. Alzheimerin tautia tutkittu, sydämen vajaatoiminta todettu, siihen käyttää Digoxin 0,25 mg x 1. Mol. sääriässä on kipeät säärihaavat. Kaatunut, lonkkamurtuma. Vasen lonkka leikattu ja tekonivel asennettu. MMSE ollut 22/30, käytösoireena esiintynyt aiemmin ajoittaista hoitokielteisyyttä ja harhaisuutta. Liikkumisen apuvälineenä rollaattori ja kyynärsauvat. Sairaalassa esiintynyt huimausta ja väsymystä. EKG normaali, neurologisessa statuksessa ei poikkeavaa. Osastolla pot. ollut hyvävointinen ja oma-toiminen. Leikkaushaava lonkassa on ollut vähän punoittava ja aristava. Säärihaavoissa ollut kipua. Oxynormia saanut ennen hoitotoimenpiteitä. Aloitettu Panadol 1 g x 2, Nutridrink 2 dl x 2, Levolac 20 ml x 1–2 ja Obsidan 100 mg 2 tabl. joka toinen päivä raudanpuutteen hoitoon. Vas. säären haava alkanut umpeutumaan osastolla. Oik. vielä pinnallinen epätarkkarajainen, hieman erittävä haava säären alaosaan 4 x 10 cm alue. Haavasidokset vaihdettu päivittäin. Tukisukat jalkaturvotuksiin.

Suunnitelma:

Pot. kotiutuu hyväkuntoisena. Osastolla nyt lopussa ei huimausta ole ollut. Säärien turvotuksiin hoito tukisidoksin tärkeää ja hyvä haavanhoito edellytys haavojen parantumiseen. Leikkaushaava siisti, nyt ei akuuttia. Jos säärien haavoissa ei näy paranemisen merkkejä viimeistään 3 vk:ssa, suositellaan konsultaatiota. Panadol ja Xylocain kivunhoitoon ennen haavojen hoitamista. Alkuun hyvä varoa täysin varaamista leikatulle jalalle 1 vk ja sen jälkeen kävelyä voinnin mukaan. Kuntoutussuunnitelma tehty, jatkaa kuntoutusta oman alueen terveyskeskuksessa fysioterapeutin ohjeiden mukaan. Painoa tulee seurata 1 krt/vko. Kotiutuu 7.1. sovitusti. Kuljetus varattu, omaiset vastassa. Siirtyy oman alueen kotihoidon piiriin. Suunnitelman mukaan pärjää kotihoidon turvin.

B. Lue teksti uudestaan.

Etsi parin kanssa vastaukset kysymyksiin.

1. Kuka potilas on? _____
2. Miksi hän on ollut sairaalassa? _____
3. Millainen potilaan vointi on ollut sairaalassa? _____
4. Miten potilasta on hoidettu sairaalassa? _____
5. Miten potilasta pitää hoitaa kotona? _____

B. Kirjaa Martan leikkaushaavan hoitosuunnitelmaan tarvittavat tiedot kirurgisen haavan hoito-ohjeen perusteella.

Hoidon tarve	Hoidon tavoite	Suunnitellut toimet	Tehdyt toimet
Kudoseheys: Kirurginen haava Lisätietoja:		Kudoseheys: Ihon kunnon arviointi Lisätietoja:	
		Kudoseheys: Haavasideksen vaihtaminen	

KIELITieto

Verbien käyttö kirjauksissa ja raportoinnissa

Perfekti

- Aktiivi: Mitä potilas on tehnyt itse?
- Passiivi: Mitä potilaalle / potilaan kanssa on tehty?

Raportissa käytetään yleensä perfektiä. Huomaa, että olla-verbi jätetään usein pois!

VT	Aktiivi	Passiivi	Aktiivi	Passiivi
1	Potilas on istunut parvekkeella. istua → istu+nut	Parvekkeella on istuttu yhdessä. istut → istu+ttu	Potilas on kääntynyt kyljelleen. kääntyä → käänty+nyt	Potilas on käännetty kyljelleen. käännetä → käänne +tty
1	Potilas on pukeut itse päälleen. pukea → puke+nut	Potilas on puettu päivävaatteisiin. puet → pue+ttu	Hoitaja on käyttänyt potilaan pesuilla. käyttää → käyttä+nyt	Potilas on käytetty suihkussa. käytät → käyte+tty
2	Potilas on käynyt itsenäisesti suihkussa. käydä → käy+nyt	Potilaan kanssa on käyty pesuilla. käydä → käy+ty	Omainen on tuonut pullaa. tuoda → tuo+nut	Martalle on tuotu lisää haavanhoitovälineitä. tuoda → tuo+tu
3	Potilas on pessyt itse kasvonsa. pestä → pes+syt	Potilas on pesty vuoteessa. pestä → pes+ty	Potilas on ollut kolme päivää kotona. olla → ol+lut	Potilaalle on oltu seurana. olla → ol+tu
4	Potilas on kuivannut ylävartalon itse. kuivata → kuiva+nnut	Hiukset on kuivattu suihkun jälkeen. kuivata → kuiva+ttu	Hoitaja on lisännyt haavanhoitovälineet puutelistalle. lisätä → lisä+nnyt	Lääkelistalle on lisätty ummetuslääke tarvittaessa. lisätä → lisätty
5	Potilas on tarvinnut apua liikkumisessa. tarvita → tarvi+nnut	Liikkumisen avuksi on tarvittu kahta hoitajaa. tarvita → tarvi+ttu	Hoitaja on merkinnyt muistitutkimuksen tulokset ylös. merkitä → merki+nnyt	Muistitutkimuksen tulokset merkitty potilaan tietoihin. merkitä → merki+tty

12 Harjoittele hoitotyön verbejä

- A. Täydennä taulukkoon verbin infinitiivi (perusmuoto) tai aktiivin tai passiivin perfektimuoto.
- B. Kirjoita perusmuodon jälkeen verbityypin numero.

Jos kaksi verbiä ovat melkein samantyyppiset, yleensä toisella verbillä on objekti ja toisella ei.

- Potilas on siirtynyt sänkyyn (itse).
- Hoitaja on siirtänyt potilaan sänkyyn (potilas on objekti).

Kuinka monta tällaista verbiparia keksitte ryhmässä?

Perusmuoto: mennä 3	Aktiivin perfekt: on mennyt	Passiivin perfekt: on menty
hoitaa		
	on pessyt	
		on kuivattu
kävellä		
	on huolehtinut	
		on huomattu
nousta		
	on nostanut	
		on riisuttu
käantää		
	on kääntynyt	
		on siirretty
siirtyä		
	on hakenut	
		on viety
kysyä		
	on vastannut	
		on konsultoitu

- C. Valitse viisi verbiä. Kirjoita Martan raporttiin sopivia lauseita, joissa käytät verbejä aktiivin tai passiivin perfektimuodossa. Lue omat lauseesi parille.

Esim. Asiakkaalle haettu rollaattori apuvälinekeskuksesta.

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Aseptinen toiminta hoitotyössä

ASEPTINEN TYÖJÄRJESTYS

Aseptinen työjärjestys on tärkeää, koska sen avulla hoitaja estää mikrobien leviämistä. Oikea työjärjestys suojaa potilaita ja hoitajia infektioilta.

Muista nämä periaatteet:

- Siirry aina puhtaalta alueelta likaisempaan.
- Huolehdi käsihygieniasta.
- Käytä oikein suojavarusteita.
- Huolehdi välineiden puhtaudesta.

Lähde: Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue (muokattu)

Puhtaus on puoli ruokaa.

13 Aseptiikkaa.

- A. Kirjoita oikea sana kuvan alle.

käsidesi	käsineet	käsienpesu
suu-nenäsuojus	työasu	hiussuojus
suojalasit	suojatakki	kenkäsuojat
essu	visiiri	
tehdaspuhtaat	steriilit suojakäsineet	

B. Yhdistä sanat, jotka tarkoittavat samaa. Kirjoita viivalle, kumpi sanaryhmä on yleiskieltä ja kumpi puhekieltä.

Nämä sanat ovat

- käsine
- ompeleet
- NaCl0,9 %
- harsotaitos
- suunenäsuojus
- työasu
- kenkäsuojat
- hiussuojus
- esiliina

Nämä sanat ovat

- haavalappu
- myssy
- tikit
- keittis
- hanska
- tossut
- työvaatteet
- essu
- maski

14 Käsienpesuohjeet.

A. Anna ohjeet käsienpesuun.

- Kerro kuvien avulla parille, mitä hänen pitää tehdä.
- Kirjoita kuvan alle ohje.

B. Mieti, ovatko seuraavat väitteet oikein vai väärin. Jos et tiedä, etsi vastaukset verkosta tai oppikirjasta.

- Kirjoita lauseen perään, onko se O = oikein vai V = väärin.
- Jos väite on väärin, kerro, miksi se on väärin.

	oikein	väärin
1. Kädet pestään vain silloin, kun ne ovat näkyvästi likaiset.	☐	☐
2. Käsidesinfektiota ei tarvitse käyttää, kun olet pessyt kätet saippualla.	☐	☐
3. Kontaminaatio tarkoittaa mikrobien siirtymistä puhtaalle tai steriilille alueelle.	☐	☐
4. Steriili tarkoittaa, että välineessä ei ole mikrobeja.	☐	☐
5. Henkilökohtaiseen hygieniaan kuuluvat esimerkiksi käsien pesu ja puhtaat työvaatteet.	☐	☐
6. Tavanomaisia varotoimia noudatetaan vain, jos potilaalla on tartuntatauti.	☐	☐
7. Aseptiikan laiminlyönti voi aiheuttaa potilaalle infektion.	☐	☐
8. Suojavarusteita käytetään hoitajan ja potilaan suojaamiseksi.	☐	☐
9. Sormukset, rannekello ja pitkät kynnet estävät käsihygienian toteuttamista, koska niihin jää mikrobeja.	☐	☐
10. Käsienpesun tehtävä on poistaa mikrobeja käsien iholta.	☐	☐

25 Perifeerisen kanyylin laitto ja infuusio.

Sairaanhoitaja Ninna Pihlaja laittaa Martalle perifeerisen kanyylin suonensisäistä lääkitystä varten.

A. Kuuntele dialogi *Perifeerisen kanyylin laitto ja infuusio* ja kirjoita kuvien alle lyhyet muistiinpanot.

B. Kerro sitten kuvien avulla potilaalle omin sanoin, mitä teet. Muista selkeä potilasohjaus!

Kirjaaminen ja raportointi kotihoidossa

26 Kotihoidon kirjaukset Martan hoidosta.

Vanhalan kotihoidon läntisen kotihoidon tiimi 2 on käynyt säännöllisesti Martan luona auttamassa päivittäisissä askareissa ja hoitamassa haavaa. Lue kotihoidon hoitajien kirjaukset 1–3.

A. Alleviivaa verbit, jotka kuvailevat, mitä Martta on itse tehnyt.

B. Ympyröi verbit, jotka kuvailevat, mitä hoitaja on tehnyt (= on tehty).

Kirjaus 1

Hoitotyön toiminnot:

15.1. Klo 10:37 Vanhalan kotihoito, Läntinen kotihoito tiimi 2 lh Annukka Multala

Itsenäisesti käynyt vessassa, liikkuu rollaattorin avulla. Nukkunut ja vähän väsynyt. Aamulääkkeet ottanut dosetista. Valittelee jalassa olevan haavan kirvelyä. Annettu lisäksi Panadol 1 g kipuun. Iltakäynnillä olisi tarkoitus katsoa ja hoitaa oikea säärihaava.

C. Lue kirjaus 1. Olet ollut vuorossa hoitajana. Raportoi vuorosta parille suullisesti.

- Mitä olet tehnyt?
- Mitä asiakas on tehnyt itse?
- Miksi asiakas sai kipulääkettä?
- Mitä ohjeita annat toiselle hoitajalle, joka jatkaa asiakkaan hoitoa?

Kirjaus 2

Hoitotyön toiminnot:

16.1. Klo 09:06 Vanhalan kotihoito, Läntinen kotihoito tiimi 2 lh Solomon Bekele

Aamulääkkeet annettu dosetista. Asiakkaan haavat hoidettu. Asiakkaalla ei ole haavanhoitovälineitä kotona, joten ohjeista poiketen laitettu Polymenin sijasta eri sidos Prontosanilla puhdistamisen jälkeen. Oikean jalan säärihaava erittänyt vähän, kipua asiakas valittelee ilmenevän kirvelyn muodossa oikeassa sääressä. Muut haavat parantuneet hyvin. Jalat rasvattu ja Comprilanit kiepautettu jalkoihin. Aamupesut tehty avustettuna. Pukemisessa autettu vähän. Aamiaista jäänyt syömään käynnin lopuksi. Huomiseksi pitäisi tuoda lisää haavanhoitotuotteita.

D. Lue kirjaus 2. Olet ollut vuorossa hoitajana. Raportoi vuorosta parille suullisesti.

- Mitä olet tehnyt?
- Mitä asiakas on tehnyt itse?
- Mikä ongelma sinulla oli ja miten ratkaisit sen?

Kirjaus 3

Hoitotyön toiminnot:

17.1. Klo 08:14 Vanhalan kotihoito, Läntinen kotihoito tiimi 2 sh Sahra Yusuf

Asiakas istuu nojatuolissa ja katsoo telkkaria. Ottanut itse haavalapun pois säärestä. Jalan kipua valitellut vähemmän kuin eilen. Suihkuun auteltu ja selänpesussa ja alapesuissa tarvinnut apua, muuten pessyt itsenäisesti. Suihkun jälkeen tehty haavanhoito ohjeiden mukaan. Haava sääressä siisti, lähtenyt hyvin parantumaan. Pukeutunut pienellä avustuksella itse. Jalkoihin tukisukat, huomattavasti turvotus laskenut alkuperäiseen verrattuna. Ohjattu syömään aamupalaa keittiöön. Syönyt jogurttia, yhden voileivän ja juonut maitoa. Pyysi pullaa pussista, annettu myös yksi korvapuusti. Syönyt hyvin, vaikka sanoo, että ei ole nälkäinen. Hyväntuulinen, puhelias asiakas. Odottaa omaisia kylään. Aamulääkkeet ottanut valvotusti.

E. Lue kirjaus 3. Olet ollut vuorossa hoitajana. Raportoi vuorosta parille suullisesti.

- Mitä olet tehnyt?
- Mitä asiakas on tehnyt itse?
- Miten asiakkaan vointi on muuttunut aiemmasta?

F. Kerää kirjaamislauseita kirjauksesta 3 taulukkoon.

- Kirjoita toiseen sarakkeeseen, miten sanot saman asian, kun kerrot sen suullisessa raportissa.
- Alleviivaa ne kohdat lauseista, jotka ovat erilaiset.

Kirjaamislause	Suullisen raportoinnin lause
Ottanut itse haavalapun pois säärestä.	Martta oli ottanut itse haavalapun pois säärestä.

Miksi kirjaamislause on erilainen kuin suullisen raportin lause?

Miten käytät osata-verbiä?

- A. Harjoittele parin kanssa *osata*-verbin käyttöä. Valitse laatikosta asia, jota kysyt. Pari vastaa ja kertoo, miksi osaa tai ei osaa tehdä sitä. Kysykää vuorotellen!

Osaatko antaa injektion?

Osaan, koska olen harjoitellut sitä koulussa.

ajaa potilaalta ihokarvat pois
hoitaa leikkaushaavaa
hoitaa säärihaavaa
ommella haavan kiinni
poistaa tikit
puhdistaa haavan

antaa injektion ihon alle
antaa iv-lääkkeitä
valmistaa lääkeinfuusion
laimentaa iv-antibiootin
kotiuttaa potilaan osastolta
kirjoittaa raportin haavahoidosta

- B. Harjoittele A-kohdan asioiden raportointia passiivin perfektissä. Lue lauseet parin kanssa vuorotellen.

Esim. Potilaalta on ajettu ihokarvat pois.

28 Sanaston kertaus. Kirjoita kymmenen sinulle uutta ja hyödyllistä sanaa, jotka opit tästä kappaleesta.

- Mikä sana on omalla äidinkielelläsi?
- Käytä sanaa lauseessa.
- Opetä sanat parille tai pelatkaa aliasta eli sananselityspeliä pienessä ryhmässä!

Sana suomeksi	Sana omalla kielellä	Kirjoita lause, jossa käytät sanaa.
ihokarvat		Ihokarvat pitää ajaa pois leikkausalueelta.

ITSEARVIOINTI

A. Arvioi itse, mitä opit tässä kappaleessa.

- Kerro parille mitä osaat ja mitä taitoja sinun pitää vielä harjoitella
- Keskustele työpaikalla kollegan tai ohjaajan kanssa omasta osaamisesta. Mitä olet oppinut? Mitä osaat? Missä tarvitset vielä lisää harjoitusta?

ITSEARVIOINTI Nimi: _____

	En ole vielä harjoitellut	Harjoittelen vielä	Osaan jo!	Työpaikan arvio
Osaan toimia ammattilaisena puhelimessa, kun keskustelen toisen hoitopaikan kanssa.	☐	☐	☐	☐
Osaan keskustella hoidon tarpeesta asiakkaan ja hänen omaistensa kanssa.	☐	☐	☐	☐
Osaan kertoa, mitä kotihoidossa, kotisairaanhoidossa ja kotisairaalassa tapahtuu.	☐	☐	☐	☐
Osaan kirjata asiakaslähtöisesti kotihoidon asiakkaan päivän kulusta.	☐	☐	☐	☐
Osaan nimetä haavanhoidon välineitä ja kertoa, mitä niillä tehdään.	☐	☐	☐	☐
Osaan kirjata haavan ulkonäöstä ja haavanhoidosta.	☐	☐	☐	☐
Osaan hakea lääketietokannasta tietoa asiakkaan saamasta lääkkeestä.	☐	☐	☐	☐
Osaan ohjata asiakasta toimenpiteen aikana esimerkiksi haavanhoidossa tai kanyloinnissa.	☐	☐	☐	☐

B. Pyydä kirjallista palautetta ohjaajalta tai kollegalta:

TAPATURMA PÄIVÄKODISSA

TÄMÄN KAPPALEEN AIHEET OVAT:

- päiväkodin arki ja päivittäiset toiminnot
- lasten ohjaaminen, kannustaminen ja leikin tukeminen
- lapsen toiminnan, käyttäytymisen ja temperamentin kuvaileminen
- viestintä lapsen huoltajien ja muiden ammattilaisten kanssa
- lapsen tapaturmatilanne päiväkodissa
- lapsen tutkiminen, kivun arviointi ja ohjaaminen terveysasemalla
- kotihoito-ohjeiden antaminen lapselle ja huoltajalle

TÄMÄN KAPPALEEN JÄLKEEN SINÄ OSAAT:

- ✓ keskustella lasten kanssa ikätasoisesti päiväkodin ja terveydenhuollon tilanteissa
- ✓ ohjata, kannustaa ja kehua lasta päivittäisissä toiminnoissa ja leikissä
- ✓ kuvailla lapsen toimintaa, käyttäytymistä, temperamenttia ja vointia suullisesti ja kirjallisesti
- ✓ kertoa lapsen päivästä, tapaturmasta ja voinnista huoltajille sekä keskustella heidän kanssaan erilaisissa tilanteissa
- ✓ kirjata lapsen tilanteesta ja antaa huoltajille selkeitä kotihoito-ohjeita.

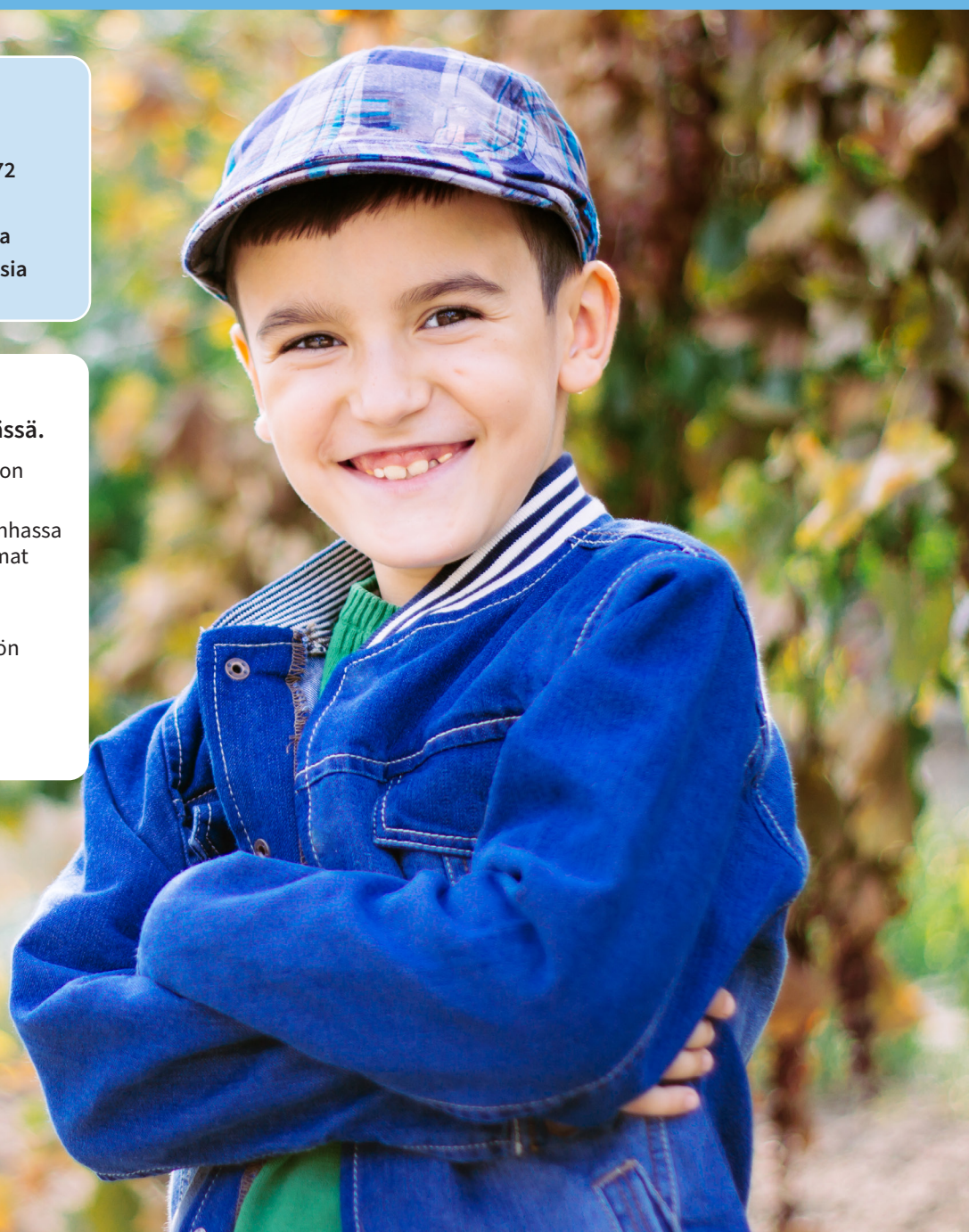
Asiakas:

- Miska Valtteri Muonio
- henkilötunnus 090822A3472
- perusterve
- päivähoidossa päiväkodissa
- perhe: isä ja äiti, ei sisarusia

ENNAKKOTEHTÄVÄ

Keskustele pienessä ryhmässä.

- Millaista kokemusta sinulla on lasten hoitamisesta?
- Kuka hoitaa lapsia sinun vanhassa kotimaassasi, kun vanhemmat ovat töissä?
- Kuka maksaa päivähoidon?
- Millainen hoitaja sopii työhön lasten kanssa?
- Miten lapsi eroaa potilaana aikuisesta?

Työssä päiväkodissa

1 Hoitaja kertoo uudelle harjoittelijalle aamusta päiväkodissa.

A. Kuuntele keskustelu. Siinä hoitaja kertoo uudelle harjoittelijalle aamusta päiväkodissa. Vastaa kysymyksiin.

1. Milloin lapset tulevat päiväkotiin? _____
2. Mitä lapset tekevät päiväkodissa ennen aamupalaa? _____
3. Miksi hoitaja menee lapsia vastaan aamulla? _____
4. Milloin lapset syövät päiväkodissa aamupalan? _____
5. Mitä aamupalaa päiväkodissa on? _____
6. Miksi aikuinen syö lasten kanssa aina yhdessä? _____
7. Miksi päiväkodissa pestään käsiä koko ajan? _____
8. Milloin päiväkodissa on aamupiiri? _____
9. Mitä aamupiirissä tehdään? _____
10. Miten hoitaja auttaa lapsia ulos lähtiessä? _____
11. Mikä on hoitajalle haastavaa ulos lähtemisessä? _____
12. Mitä muut hoitajat tekevät, kun yksi auttaa lapsia pukemisessa? _____
13. Mitä hoitaja tekee pihalla? _____
14. Mitä muita ammattilaisia päiväkodissa on ja mitä he tekevät?
Ammatti: _____
Mitä hän tekee? _____
Ammatti: _____
Mitä hän tekee? _____

B. Kirjoita kuvien viereen, mitä esineitä ja asioita niissä näet.

3 Tavallinen päivä. Kirjoita kuvien viereen, mitä Kastehelmen päiväkodissa tapahtuu: Mitä hoitaja tekee? Mitä lapsi tekee?

Tilanne	Mitä hoitaja tekee? Mitä lapsi tekee?	Tilanne	Mitä hoitaja tekee? Mitä lapsi tekee?
LAPSI TULEE PÄIVÄKOTIIN n. klo 7:00 		LEPO n. klo 12:00-14:00 	
AAMUPALA n. klo 8:00-8:30 		VÄLIPALA n. klo 14:00-14:30 	
AAMUPIIRI n. klo 9:00 		ULKOILUA n. klo 15:00-17:00 	
TOIMINTATUOKIO n. klo 9:30-11:00 		LAPSI LÄHTEE KOTIIN n. klo 16:00-17:00 	
RUOKAILU n. klo 11:15-12:00 			

4 Päiväkoti alkaa.

A. Lue vanhemmille lähetetty tiedote päivähoidon aloituksesta.

Tervetuloa päiväkoti Kastehelmeen!

Olemme iloisia, että lapsenne tulee meille hoitoon.

Huomioitthän seuraavat asiat ennen päiväkodin aloitusta:

- Sovi erikseen tutustumiskäynti päiväkodin tai perhepäivähoitajan kanssa.
- Päiväkotiin lapsi tarvitsee aina mukaansa säänmukaiset ulkovaatteet, sadevaatteet, varavaatekerran, sisätossut, sekä mahdollisesti vaipat, tutin ja unilelun.
- Emme kerää varhaiskasvatuksen asiakasmaksun lisäksi muita maksuja esimerkiksi välineitä, retkiä tai tapahtumia varten. Muista toimittaa tulotiedot varhaiskasvatuksen toimistoon.
- Varaa lapselle hoitoajat viimeistään kaksi viikkoa etukäteen eFamilysta. Ohjeet ja tunnukset tähän olet saanut aiemmin.
- Hoitoaikoja voi varata 6.30–17 välille, kun päiväkoti on auki. Ole yhteydessä päiväkotiin mahdollisimman pian, jos aukioloaika ei ole teille riittävä.
- Muista, että lapsi voi osallistua varhaiskasvatukseen vain terveenä. Muista kertoa meille mahdollisista tarttuvista taudeista. Lapsen sairastuessa kesken päivän otamme aina huoltajaan yhteyttä, tällöin lapsi tulee hakea kotiin mahdollisimman pian.

Lapsen lääkehoidosta vastaa aina terveydenhoito, ja lääkehoito toteutetaan ensisijaisesti kotona. Päiväkodissa annettava lääke tulee tuoda aina alkuperäispakkauksessa, josta ilmenee, kenelle se on kirjoitettu sekä lääkkeen annostus.

Lapsenne ryhmä Kastehelmessä on *Merihevoset*, p. 044 55225522.

Nähdään hoidossa!
Ystävällisin terveisin
Marjaana Siltanen, päiväkodinjohtaja

B. Lapsen huoltaja kysyy sinulta lisätietoja päivähoidosta.

Vastaa parin kanssa vuorotellen kysymyksiin tekstin perusteella tai oman kokemuksesi mukaan.

Mitä lapsi tarvitsee päiväkotiin ensimmäisenä hoitopäivänä?

Voiko kummitäti hakea lapsen päiväkodista?

Entä jos kurahousut unohtuvat kotiin?

Miten lapsen hoitoaikoja varataan?

Milloin päiväkoti on auki?

Miten ilmoitan lapsen lomasta?

Lapseni ei nuku enää päiväunia, miten toimitte hänen kanssaan?

Jos lapsella on nuha, voinko tuoda hänet päiväkotiin?

Voisitteko opettaa lapseni ajamaan polkupyörällä?

22 Mitä sanoja käytät lapsen, vanhemman tai kollegan kanssa?

- A. Yhdistä samaa tarkoittavat sanat.
- B. Kirjoita viivoille, käytätkö sanaa lapsen, vanhemman vai kollegan kanssa puhuessasi.

Käytän sanaa _____ kanssa.

ekseema
konjunktiviitti
rotavirus
injektio
bakteeri

vatsataudin aiheuttaja
ihottuma
taudinaiheuttaja
silmätulehdus
rokotus

syy silmän rähimmiseen
lääke, joka vähän nipistää
näppylät ja kutina
pöppöläinen
mahapöppö

23 Selitä lapselle asioita ikätasoisesti.

A. Kerro vuorotellen parin kanssa lapsipotilaalle kuvan välineiden käytöstä. Kerro:

- Mikä väline on?
- Miten sitä käytetään?
- Miksi sitä käytetään?
- Miltä se tuntuu?

Potilas on kolmevuotias.

Potilas on kymmenvuotias.

Potilas on neljävuotias.

Potilas on kaksivuotias.

Potilas on kuusivuotias.

Potilas on viisivuotias.

Lapselle puhutaan aina ikätasoisesti. Mitä se tarkoittaa? Miten selität pelottavat sanat lapselle?

B. Selitä sanoja lapselle ja vanhemmalle.

Heitä kahta noppaa ja mene oikeaan ruutuun.
Ensimmäinen noppa kertoo vaakarivin numeron, toinen noppa pystyriivin.

- Jos saat valkoisen ruudun, selitä sana lapselle.
- Jos saat harmaan ruudun, selitä se lapsen vanhemmalle.

	1	2	3	4	5	6
1	infektio	virtsanäyte	ruisku	ortoosi	bakteeri	nielunäyte
2	injektio	kipulääke	virus	murtuma	lastoitus	röntgen
3	virus	aseptinen suihke	steriilit käsineet	murtuma	neula	biopsia
4	syöpä	ortoosi	kyynärsauvat	nielunäyte	infektio	syöpä
5	lastoitus	röntgen	biopsia	ruisku	aseptinen suihke	kipulääke
6	neula	injektio	steriilit käsineet	virtsanäyte	bakteeri	kyynärsauvat

Lapsen tilan arviointi

Lapsen tutkiminen vastaanotolla ABCDE-menetelmällä

Vastaanotolla sairaanhoitaja Riitta Hakkarainen arvioi Miskan tilaa ABCDE-menetelmän avulla. Myös Miskan isä Antti Muonio on mukana.

Sairaanhoitaja Riitta: Okei. Saisitko sä nostettua Miskan paitaa vähän ylös?
Ei tarvii kokonaan ottaa pois. Niin että mä näen vähän noita rintakehän liikkeitä.

Isä: Ei Miskaa kyllä rintaan sattunut. Mistä tässä nyt on kyse?

Sairaanhoitaja Riitta: Me tehdään sellaista yleistä tilan arviointia. Tarkistetaan ensin vähän hengitystä ja verenkiertoa. Saanko mä koskea sua Miska tähän vasempaan ranteeseen? Mä tarkistan, miten sun sydän siellä lyö. Kiitos Miska. Syke on normaali. Sitten mä kosken sua tähän selkään vähän. Miskan iho tuntuu vähän nahkealta ja viileältä. Oliko päiväkodissa jotain puhetta, että Miska olisi ollut huonovointinen ennen tänne lähtöä? Tai aikaisemmin päivällä?

Isä: Ei ollut mitään puhetta. Ei varmaan. Olisi ne sanoneet. Miska on aika kalpea kyllä nyt, kun sanot. Ja autossa Miska oli tosi hiljainen, mä luulin jo, että se nukahtaa. Yleensä Miska puhuu koko ajan.

Sairaanhoitaja Riitta: Okei. Sitten katsopas Miska, mulla on tällanen stetoskooppi. Sillä kuulee sydämen äänet ja hengityksen äänet tosi hyvin. Saanko mä kuunnella sun sydäntä vai haluisitko sä kuunnella itse eka?

Miska: Mä haluan kuunnella.

Sairaanhoitaja Riitta: No niin, kuuletko?

Miska: Joo.

Sairaanhoitaja Riitta: Sit vaihdetaan. No niin, joo, ihan hyvältä kuulostaa.

Sit meidän pitäisi mitata sun verenpaine. Se tapahtuu tällasella laitteella. Käsivarteen tulee tällanen mansetti ja sitten se pikkusen puristaa, kun se mittaa, miten nopeesti sun veri kiertää.

Miska: Mitataan eka Reimalta.

Sairaanhoitaja Riitta: Okei. Laitetaan tää tähän Reiman mahan ympäri. Sillä on niin pieni tassu. Sit sä voit painaa tästä. Hyvä. Ja sit ootellaan vähän. Hyvä Reima! No niin, tulos on hyvä koiratuloks. Ihan normaali.

Miska: Reima mittaa multa.

Sairaanhoitaja Riitta: Se sopii kyllä. Eli mä autan vähän Reimaa, niin laitetaan tää mansetti. Laske sun käsi siihen pöydälle ja pidä ihan paikallaan. Tää kohta vähän puristaa, älä pelästy, se menee nopeesti ohi. Ja nyt Reima painaa tästä ja sitten mitataan. Hyvä, hyvin menee. Nyt puristaa. Kohta on ohi. Ja me saatiin sun tulos. 95/65. Ihan normaali tulos.

Isä: Eikö se oo tosi matala.

Sairaanhoitaja Riitta: Lapsilla on matalammat arvot. Ne nousee sitten vähitellen kouluikässä ja siitä eteenpäin. Ei siis oo huolta. On ihan normaali verenpaine. Kuule Miska. Osaatko sä sellasta tuijotuskilpailua? Jos mä liikutan Reimaa tässä puolelta toiselle, pystytkö sä seuraamaan Reimaa ihan vaan sun silmillä niin, että sun pää pysyy paikallaan?

Miska: Joo. Me otetaan tuijotuskilpailu.

Sairaanhoitaja Riitta: Hyvä. Isä voi olla tuomari. Liikuta ihan sun silmiä vaan, hyvä. Vielä uudelleen. Hyvä. Mun mielestä sä kyllä voitit kisan. Isäkin nyökkäilee. Onnea Miska voitosta!

Saanko mä nyt koskea Reiman päähän vähän. Katotaan, minkälainen kuhmu siellä on. Koitahan tuosta Miska, eikö olekin sellanen kuhmu Reiman päässä?

Miska: Emmä tiää. Kai. On siinä kuhmu.

Sairaanhoitaja Riitta: Sit mun täytyis vähän koskea sun päähän. Se voi vähän tuntua ikävältä. Mä oon ihan nopea. Ota Reimasta kiinni, se auttaa. Ja sano heti, jos sattuu tosi, tosi paljon.

Miska: Auu au au. Sattuu. Ei saa koskea.

Sairaanhoitaja Riitta: Joo, siellä on iso verenpurkauma, isohko kuhmu. Se on selvästi kosketukselle tosi arka, mutta ruhjeesta ei vuoda verta. Ei siis ole haavaa, iho on ehjä. Nyt sä voisit piirtää Reimalle jonkun kivan kuvan muistoksi, kun sä olit täällä käymässä. Mulla on tässä kyniä ja paperia. Mä juttelen isän kanssa vähän vielä.

Isä: Miten huono tilanne on? Tuleeko sairaalareissu?

Sairaanhoitaja Riitta: Mun arvion mukaan käsi on kunnossa. Miska on ottanut sillä vastaan, kun on pudonnut, mutta sen liikkuvuus on ihan normaali ja kipua ei ole enää paljon. Se voi olla arka vielä kotona. Mutta ei murtumaa.

Mutta sitten se isku päähän. Siinä on aina aivotärähdyksen mahdollisuus olemassa. Miskan elintoiminnot on mittausten mukaan ihan kunnossa, mutta kun isku on ollut kova ja nyt on kipua ja aikaisemmin uneliaisuutta, mä soitan vielä lääkärille, olisko hyvä näyttää.

Isä: Mä kyllä haluan, että mennään lääkärille. Oon kuullut, että aivotärähdys voi vaikuttaa aivoihin peruuttamattomasti.

Sairaanhoitaja Riitta: Ootellaan vielä lääkärin mielipidettä. Aivotärähdykset on yleisiä lapsilla, ja Miskan tärähdys on sellainen lievä. Ei ole ollut tajuttomuutta tai sekavuutta tässä vastaanotolla. Ja vakavassa tapauksessa voisi olla esimerkiksi oksentamista tai puheongelmia.

Isä: Miska on aika tavallinen ollut tässä. Mä ehkä olen enemmän nyt huolissani.

Sairaanhoitaja Riitta: Se on aika yleistä. Kaikki on ihan hyvin kuitenkin. Lapsi on hyvävointinen.

24 Kirjaa lapsen voinnista.

A. Alleviivaa tekstistä Lapsen tutkiminen vastaanotolla ABCDE-menetelmällä eri väreillä kohdat, joissa sairaanhoitaja arvioi lapsen

- ilmatietä = A
- hengitystä = B
- verenkiertoa = C
- tajunnantaso = D
- ulkoista olemusta = E

B. Kirjoita jokaisesta kohdasta kirjaamislauseita.

Esim. Lapsi hengittää normaalisti.

A: _____

B: _____

C: _____

D: _____

E: _____

25

Konsultoi lääkäriä. Soita lääkärille Miskan tilanteesta.

- Raportoi puhelimesta lapsen tilasta ISBARin avulla.
- Kerro, että lapsi on tulossa lääkärin vastaanotolle.

I = identify = tunnista
S = situation = tilanne
B = background = tausta
A = assessment = nykytilanne
R = recommendation = toimintaehdotus

A. Mitä sanot lääkärille? Kirjoita itsellesi lyhyet muistiinpanot.

I: _____

S: _____

B: _____

A: _____

R: _____

B. Harjoittele raporttia lukemalla se parille.

- Kerro yksi tieto kerrallaan.
- Varmistakaa ymmärtäminen: pari toistaa raportin aikana kuulemansa tiedot yksi kerrallaan.

Suullisen raportoinnin aikana raportin vastaanottajan on tärkeää toistaa kaikki tiedot, jotka kuulee. Niin varmistetaan, että on kuultu oikein ja ymmärretty.

LEIKKAUSPOTILAAN HOITOPOLKU

TÄMÄN KAPPALEEN AIHEET OVAT:

- leikkauspotilaan hoitopolku ja potilasturvallisuus
- potilaan tunnistaminen ja esitietojen varmistaminen
- leikkaukseen valmistautuminen ja potilaan ohjaus
- laboratoriotutkimukset, tutkimustulokset ja niiden selittäminen potilaalle
- leikkaussalissa, heräämössä ja kotiutuessa tapahtuva viestintä

TÄMÄN KAPPALEEN JÄLKEEN SINÄ OSAAT:

- ✓ varmistaa potilaan henkilöllisyyden, esitiedot ja turvallisen hoitoprosessin eri tilanteissa
- ✓ ohjata potilasta ennen leikkausta, leikkauksen aikana ja kotiutumisen yhteydessä
- ✓ lukea ja tulkita laboratoriolähteitä, tutkimustuloksia ja leikkauksettomuusia sekä kertoa niiden keskeisestä sisällöstä
- ✓ raportoida leikkauspotilaasta suullisesti ja kirjata hänen voinnistaan hoitopolun eri vaiheissa.

Asiakas:

- Arttu Korpinen, ammattikorkeakouluopiskelija
- henkilötunnus 151006A2834
- urheilullinen, pelaa salibandya
- törmännyt pelissä toiseen pelaajaan
- olkapää oireillut sen jälkeen pitkään
- olkapään tähytys yleisanestesiassa

ENNAKKOTEHTÄVÄ

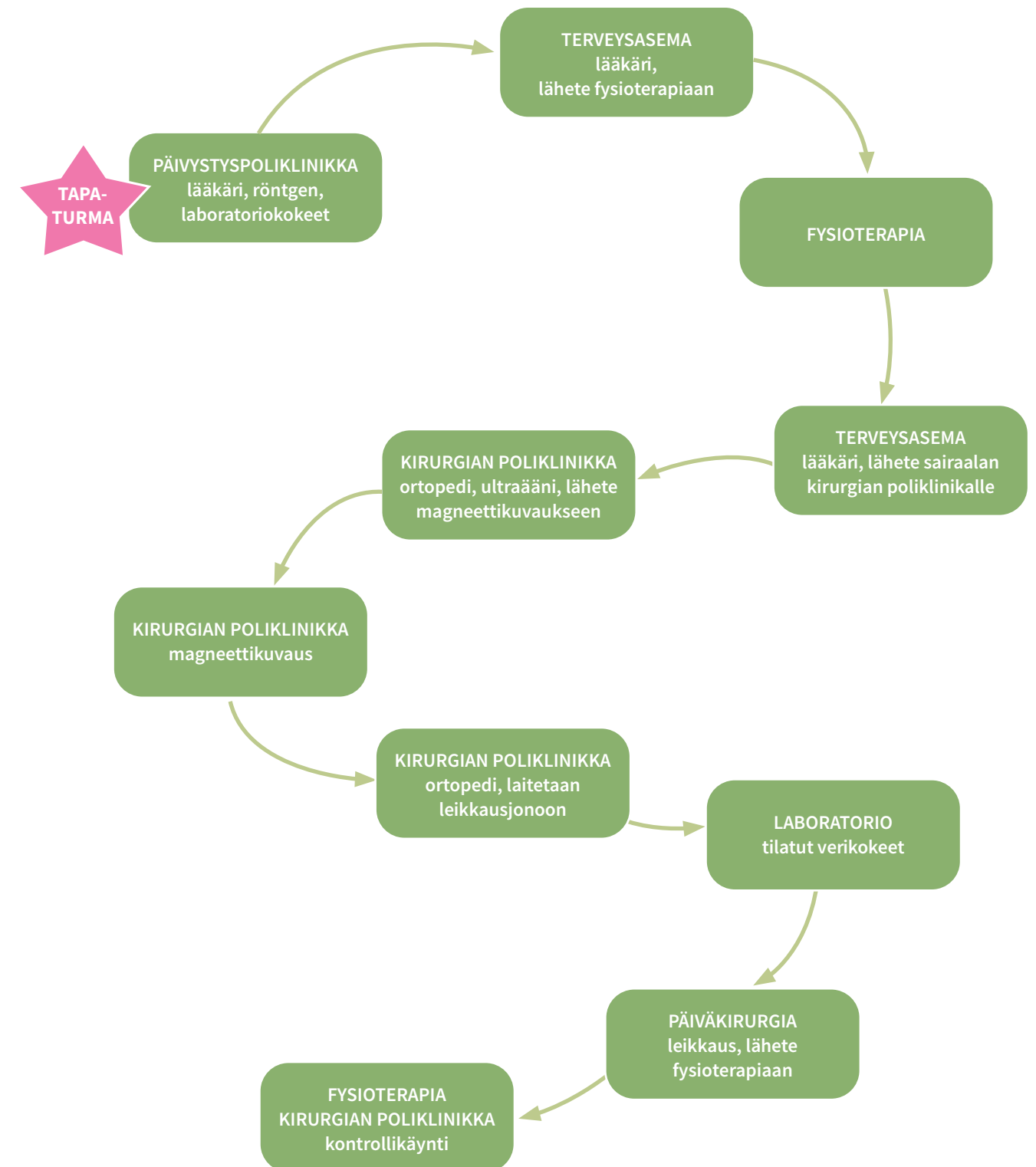
Keskustele pienessä ryhmässä.

- Oletko itse tai läheisesi ollut leikkauksessa?
- Miten sinun vanhassa kotimaassa ohjataan potilas leikkaukseen ja hoidetaan leikkauksessa?
- Millaisia leikkauksia voidaan tehdä päiväkirurgiassa?
- Millaiset leikkaukset vaativat pidempää osastojaksoa sairaalassa?
- Millaista kokemusta sinulla on leikkauspotilaiden hoitamisesta?

*Pave Maijanen:
Pidä huolta*

Leikkaukseen valmistautuminen (preoperatiivinen hoito)

1 Tutustu Artun hoitopolkuun.

2

Potilaan esitietolomake. Kuuntele keskustelu *Hoitaja haastattelee potilasta ja täydennä Artun tiedot esitietolomakkeelle.*

Hyvinvointialueen nimi ja logo Vanhalan keskussairaala Anestesiayksikkö		ESITIEDOT Terveystila	
Potilaan nimi <i>Arttu Korpinen</i>		Henkilötunnus <i>151005A2834</i>	
Osoite <i>Kyynärte 4 A 18, 07750 Vanhala</i>		Puhelin <i>044 265 076</i>	
Yhteyshenkilö <i>Janica Korpinen</i>		Puhelin <i>050 377 772</i>	
Selvitämme kyselyllä toimenpiteeseen tulevan potilaan terveydentilaa. Pyydämme teitä vastaamaan lomakkeen kysymyksiin ja palauttamaan sen kirjeitse tai käyntinne yhteydessä.			
Käytössänne olevat lääkkeet (nimi, vahvuus, annostelu):			
Onko teille tehty aikaisemmin leikkauksia? ☐ ei ☐ kyllä (mitä ja milloin):			
Onko teillä itsellänne tai lähisuvussa nukutukseen tai puudutukseen liittynyt ongelmia? ☐ ei ☐ kyllä (mitä):			
Onko teillä rintakipua? ylämaakävelyssä/portaissa ☐ ei ☐ kyllä tasamaakävelyssä ☐ ei ☐ kyllä pukeutuessa/riisuutuessa ☐ ei ☐ kyllä levossa ☐ ei ☐ kyllä Käytättekö nitroja? ☐ ei ☐ kyllä		Onko teillä hengenahdistusta? ylämaakävelyssä/portaissa ☐ ei ☐ kyllä tasamaakävelyssä ☐ ei ☐ kyllä pukeutuessa/riisuutuessa ☐ ei ☐ kyllä levossa ☐ ei ☐ kyllä	
Käytättekö veren hyyttymiseen vaikuttavia lääkkeitä, esimerkiksi ☐ Primaspan ☐ Disperin ☐ Asperin ☐ Asasantin ☐ Marevan ☐ Plavix ☐ muu, mikä?			
Hampaat ☐ hoidetut ☐ huonot ☐ astahammas, silta ☐ proteesit			
Tupakoitteko? ☐ en ☐ kyllä (montako savuketta vuorokaudessa):			
Käytättekö alkoholia usein? ☐ ei ☐ kyllä (montako annosta viikossa):			
Käytättekö huumausaineita (mitä):			
Onko teillä todettu tarttuvia tauteja (mitä? esim. HIV, hepatiitti B tai C, MRSA, tuberkuloosi)			
Oletteko allerginen jollekin lääkeaineelle tai muulle aineelle (mille)?			
Onko teillä nyt tai onko teillä ollut seuraavia sairauksia?			

→

verenpainetauti	☐ ei	☐ kyllä
sepelvaltimotauti	☐ ei	☐ kyllä
sydäninfarkti	☐ ei	☐ kyllä
sydämen läppävika/tekoläppä	☐ ei	☐ kyllä
tahdistin	☐ ei	☐ kyllä
synnynnäinen sydänvika	☐ ei	☐ kyllä
sydämen vajaatoiminta	☐ ei	☐ kyllä
muu sydänsairaus	☐ ei	☐ kyllä
rytmihäiriö	☐ ei	☐ kyllä
valtimonkovettumatauti (ASO)	☐ ei	☐ kyllä
laskimotukos tai keuhkoveritulppa	☐ ei	☐ kyllä
verenvuototaipumus tai -sairaus	☐ ei	☐ kyllä
astma	☐ ei	☐ kyllä
keuhkohtaumatauti (COPD)	☐ ei	☐ kyllä
muu keuhkosairaus	☐ ei	☐ kyllä
uniapnea	☐ ei	☐ kyllä
diabetes eli sokeritauti	☐ ei	☐ kyllä
kilpirauhasen vajaa- tai liikatoiminta	☐ ei	☐ kyllä
maksakirroosi	☐ ei	☐ kyllä
muu maksasairaus	☐ ei	☐ kyllä
munuaissairaus	☐ ei	☐ kyllä
syöpä	☐ ei	☐ kyllä
epilepsia tai muu neurologinen sairaus	☐ ei	☐ kyllä
Parkinsonin tauti	☐ ei	☐ kyllä
sairastettu aivohalvaus	☐ ei	☐ kyllä
lihassairaus	☐ ei	☐ kyllä
nivelreuma	☐ ei	☐ kyllä
tekonivel	☐ ei	☐ kyllä
mielenterveysongelma	☐ ei	☐ kyllä
elinsiirrännäinen	☐ ei	☐ kyllä
Muu sairaus tai oire	☐ ei ☐ kyllä	
Onko voinnissanne tapahtunut huononemista viimeisen puolen vuoden aikana? ☐ ei ☐ kyllä (miten)		
Muuta huomioitavaa (esim. synnynnäiset oireyhtymät, proteesi, apuvälineet):		
Päiväys Lomakkeen täyttäjän allekirjoitus ja nimenselvennys		

Milloin kipu tuntuu? Mitä tehdessä kipu tuntuu?

Kun potilaalta kysytään, missä tilanteessa oire tuntuu, käytetään usein temporaalista lauseenvastiketta.

Lauseenvastike korvaa sivulauseen eli sen avulla kahden lauseen virkkeestä voi tehdä yhden lauseen.

Temporaalinen lauseenvastike ilmaisee tekemisen aikaa eli se kertoo, että jotakin tapahtuu samaan aikaan, kun ihminen tekee jotain muuta.

- Kipu tuntuu pukeutuessa.
- Hengenahdistusta on riisuutuessa.

Temporaalisen lauseenvastikkeen preesensin aktiivimuoto tehdään perusmuodosta, josta otetaan viimeinen a tai ä pois ja lisätään -essa/-essä.

Vt 1: yskiä → yskiessä: *Kipu tuntuu potilaan yskiessä.*

Vt 2: käydä → käydessä: *Näytä haavaa käydessäsi jälkitarkastuksessa.*

Vt 3: kävellä → kävellessä: *Jalka kipeytyy potilaan kävellessä yli kilometrin pitkän matkan.*

Vt 4: herätä → herätessä: *Potilaalla ollut herätessään pahoinvointia.*

Vt 5: tarvita → tarvitessa: *Potilas voi painaa soittokelloa tarvitessaan apua.*

Huom.

- -essa-muotoa käytetään, kun aikamuoto on sama päälauseessa ja sivulauseessa.
- Jos päälauseessa on eri subjekti kuin sivulauseessa, sivulauseen subjekti muuttuu lauseenvastikkeessa genetiivimuotoon:
Potilaan nukkuessa hoitaja seuraa hänen vointiaan.
= Kun potilas nukkuu, hoitaja seuraa hänen vointiaan.
- Omistusliitteen käyttö: Jos sivulauseen ja päälauseen subjekti on sama, lauseenvastikkeen loppuun tulee omistusliite:
Huomasin patin tunnustellessani rintaani. = Huomasin patin, kun tunnustelin rintaani.
- *Potilas kuorsaa nukkuessaan. = Potilas kuorsaa, kun hän nukkuu.*

3

Mitä tehdessä oireet ilmaantuvat?

Muuta lauseenvastikkeilla yhdistetyt lauseet päälauseeksi ja sivulauseeksi. Korvaa lihavoitu verbi sivulauseella.

- Potilas loukkasi olkapäänsä **pelatessaan** salibandya. = *kun hän pelasi salibandya*
- läkäs potilas murtanut lonkkansa **kaatuessaan**. = _____
- Kipu tuntuu potilaan **nostaessa** kättä olkapään yläpuolelle. = _____
- Potilas saa kyynärsauvat mukaan **kotiutuessaan**. = _____
- Potilaan **tullessa** kädessä on kantoside. = _____
- Potilas valittaa kipua ylös **noustessaan**. = _____
- Kääntyessään** selälleen potilas kuorsaa enemmän. = _____
- Verenpaine laskenut potilaan **nukkuessa**. = _____
- Verenpaineen **laskiessa** hoitaja vähentää lääkitystä. = _____
- Kivun **lisääntyessä** potilas saa lisää kipulääkettä. = _____

PUHELINAAKKOSET

Kun puhelimessa sanotaan kirjaimia, ne voi varmistaa puhelinaakkosilla.

Ne ovat kaikissa tilanteissa samat.

– Esim. Sanoitko A niin kuin Aarne?

Suomen kielen puhelinaakkoset:

A [aa] – Aarne	I [ii] – Iivari	Q [kuu] – kuu	Y [yy] – Yrjö
B [bee] – Bertta	J [jii] – Jussi	R [är] – Risto	Ü [yy] – übel
C [see] – Celsius	K [koo] – Kalle	S [äs] – Sakari	Z [tset] – tseta
D [dee] – Daavid	L [äl] – Lauri	T [tee] – Tyyne	Å [ruotsalainen oo] – Åke
E [ee] – Eemeli	M [äm] – Matti	U [uu] – Urho	Ä [ää] – äiti
F [äf] – farao	N [än] – Niilo	V [vee] – Vihtori	Ö [öö] – öljy
G [gee] – Gideon	O [oo] – Otto	W [vee] – kaksois-v	
H [hoo] – Heikki	P [pee] – Paavo	X [äks] – äksä	

Harjoittele parin kanssa sanomaan oma etunimi ja sukunimi puhelinaakkosilla.

HUOMAA EROT!

- **Syntymäaika** sanotaan päivämääränä:
13. kesäkuuta 1983 = kolmastoista kesäkuuta
tuhat yhdeksänsataa kahdeksankymmentäkolme
- **Henkilötunnus eli hetu** sanotaan numeroina:
130683-732X = yksi kolme nolla kuusi kahdeksan
kolme viiva seitsemän kolme kaksi äks
- 2000-luvulla syntyneillä henkilötunnuksen
loppuosan edessä ei ole viivaa, vaan A-kirjain.

4 Kuuntele potilaan ja sairaanhoitajan puhelu. Vastaa kysymyksiin.

Kuuntelu 1.

Mikä potilaan nimi on? _____

Kuuntelu 2.

Mikä potilaan etunimi on? _____

Mikä potilaan sukunimi on? _____

Kuuntelu 3.

Mikä potilaan nimi on? _____

Mikä potilaan syntymäaika on? _____

Mikä on potilaan henkilötunnuksen (hetu) loppuosa? _____

Kuuntelu 4.

Mikä on potilaan nimi? _____

Mikä potilaan henkilötunnus on? _____

Mikä potilaan puhelinnumero on? _____

Kuuntelu 5.

Mikä on potilaan nimi? _____

Mikä on potilaan henkilötunnus? _____

**Jos et ole varma nimen kirjoitus-
asusta, voit pyytää potilasta
tilanteesta riippuen esimerkiksi**

- toistamaan nimen
- tavaamaan nimen kirjain kerrallaan
- kirjoittamaan nimen itse paperille
- näyttämään henkilökorttia tai Kela-korttia.

**Muista aina varmistaa ymmärtäminen
toistamalla!**

Asiakas- ja potilasturvallisuus

5 Potilasranneke.

A. Katso kuvaa ja vastaa kysymyksiin

1. Mikä potilaan nimi on? _____
2. Milloin potilas on syntynyt? _____
3. Mikä on potilaan henkilötunnuksen loppuosa? _____
4. Milloin ranneke on laitettu potilaalle? _____

B. Pohdi parin kanssa.

1. Miksi potilasranneke on tärkeä?
2. Mitä hoitajan pitää tehdä ennen rannekkeen laittamista potilaalle?

6 Miten huomioit asiakas- ja potilasturvallisuuden?

A. Lue ensin teksti ilman sanakirjaa ja mieti parin kanssa:

- Alleviivaa, kuinka paljon ymmärsit tekstistä: 10–30 % / 40–60 % / 70–80 % / 90–100 %?
- Ympyröi tekstistä vaikeat sanat ja kohdat.
- Miten selvität, mitä uudet tai vaikeat sanat tarkoittavat?
- Miksi on tärkeää ymmärtää ammattitekstiä?

Asiakas- ja potilasturvallisuus hoitotyössä

Asiakas- ja potilasturvallisuus tarkoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöiden ja organisaatioiden periaatteita ja toimintoja, jotka varmistavat hoidon ja palvelujen turvallisuuden sekä suojaavat asiakkaita ja potilaita vahingoittumasta.

Turvallinen hoito ja palvelut ovat näyttöön perustuvia ja vaikuttavia. Ne toteutetaan oikein ja oikeaan aikaan.

Turvallisuuteen kuuluu myös tilojen, laitteiden ja tietojärjestelmien, tarvikkeiden ja lääkkeiden asianmukainen ja turvallinen käyttö sekä toimiva tiedonkulku.

Asiakas- ja potilasturvallisuustyön tehtävä on edistää turvallisuutta kaikessa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa. Turvallisuutta edistävien toimien täytyy olla näyttöön perustuvia ja mitattavia. Ne ehkäisevät järjestelmään liittyviä virheitä ja tukevat ammattilaisten mahdollisuuksia tehdä työnsä laadukkaasti.

Hoidon ja palveluiden turvallisuus on osa sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaislaatua.

Lähde: Sosiaali- ja terveysministeriö

B. Miten potilasturvallisuudesta huolehditaan sinun työpaikallasi? Kirjoita vihkoosi viisi konkreettista esimerkkiä.

- Esim. Minä tarkistan, mitä lääkkeitä annan potilaalle, vaikka en ole itse jakanut lääkkeitä.

Lääkehoito

20 Lääkärin lääkemääräyksiä tietokannassa.

A. Lue lääkemääräykset ja täydennä taulukkoon puuttuvat tiedot. Voit etsiä lisää tietoa lääketietokannasta.

parasetamoli 1000 mg tabletti

Kauppanimi: PANADOL FORTE

Lisätietoja

1x1-3

Reseptin tiedot

Määrätty määrä

Määrätty3. elokuuta 2025

Määrä (kappale) 100

Hyväksyjä

Aku Verronen

Lopeta

ibuprofeeni 600 mg tabletti

Kauppanimi: BURANA

Lisätietoja

1 tabletti (600 mg) suun kautta 1–4 kertaa vuorokaudessa tarvittaessa.

Reseptin tiedot

Määrätty määrä

Määrätty3. elokuuta 2025

Määrä (kappale) 100

Riittäisyys (vrk) 25

Hyväksyjä

Aku Verronen

Lopeta

parasetamoli-kodeiini 500/30 mg tabletti

Kauppanimi: PANACOD

Lisätietoja

1-2 tablettia suun kautta 1-3 kertaa vuorokaudessa tarvittaessa syy: kipuun.

Reseptin tiedot

Määrätty määrä

Määrätty3. elokuuta 2025

Määrä (kappale) 20

Riittäisyys (vrk) 4

Hyväksyjä

Aku Verronen

Lopeta

Kauppanimi	Vaikuttava aine	Vahvuus	Annostus	Määrätty määrä	Riittäisyys	Miten lääke otetaan?
	parasetamoli					
	ibuprofeeni					
	parasetamoli-kodeiini					

B. Olet hoitajana heräämössä. Herättyään Arttu alkaa kysellä lääkkeitä. Vastaa hänen kysymyksiinsä vuorotellen parin kanssa.

- Peitä toinen puoli tehtävästä.
- Lue parin kanssa vuorotellen Artun kysymykset.
- Toinen vastaa kysymykseen.

A

Voiko näistä lääkkeistä tulla jotain sivuvaikutuksia?

Voinko valita, että en halua ottaa lääkettä?

B

Voiko näitä ottaa yhtä aikaa?

Väsyttääkö nää lääkkeet mua paljon?

21 Lääkkeiden tunnistaminen ja tiedon etsiminen.

A. Potilaan lääkelistalla on Primperan 5 mg/ml. Etsi tietoa lääkkeestä ja vastaa kysymyksiin.

1. Mikä on lääkkeen kauppanimi? _____
2. Mikä on lääkkeen vaikuttava aine? _____
3. Mikä on lääkkeen vahvuus? _____
4. Missä muodossa lääke on? _____
5. Mikä on lääkkeen antotapa? _____
6. Mihin lääkettä voidaan käyttää? _____
7. Kenelle lääke ei sovi? _____
8. Millaisia haittavaikutuksia lääkkeellä voi olla? _____
9. Milloin lääkettä yleensä määrätään? _____